

2026-09-13

PIOTR PAWLAK

KANCELARIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
AE:PL-96143-34286-HACHF-15

Petycja do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie kompleksowej reformy statusu służbowego funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich)

Szanowny Panie Prezydencie,

w załączeniu przekazuję petycję dotyczącą potrzeby podjęcia działań zmierzających do kompleksowej reformy statusu służbowego funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich) oraz określenia ich właściwego miejsca w systemie bezpieczeństwa publicznego państwa.

Zwracam się z tą sprawą jako wieloletni funkcjonariusz Straży Miejskiej posiadający ponad trzy dekady doświadczenia w służbie, w tym wieloletnią praktykę w obszarze kontroli wewnętrznej, analiz, organizacji i funkcjonowania formacji.

Przedstawiona petycja nie dotyczy jednego świadczenia, wysokości wynagrodzeń ani pojedynczego uprawnienia. Jej przedmiotem jest potrzeba całościowego spojrzenia na status funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich), których zakres zadań i odpowiedzialności przez lata ulegał zmianom, podczas gdy ich status służbowy pozostaje rozwiązaniem wymagającym ponownej, systemowej oceny.

Wnoszę o zwrócenie uwagi na tę problematykę oraz o rozważenie podjęcia działań, które mogłyby stać się początkiem szerszej debaty i prac nad rozwiązaniami ustawowymi odpowiadającymi rzeczywistemu charakterowi tej służby.

W załączonej petycji przedstawiam szerzej przesłanki i kierunki, które w mojej ocenie powinny zostać uwzględnione przy podejmowaniu takiej inicjatywy.

Z wyrazami szacunku

Piotr Pawlak

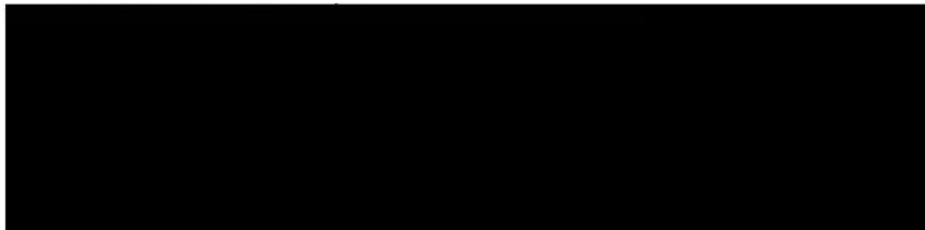

Załączniki

1. PETYCJA.pdf (SHA3-512, fe4c61b196f9432865d3986c71536a1cf7ac3f0f743d9cb7adaaaed387960e6af30f6eafcf710eba0205738e1b024600aebabefe4dc991ded47f7b88bddc126b)

Szczecin dnia 13 września 2026 r.

Piotr Pawlak

Do
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

PETYCJA

w sprawie podjęcia działań zmierzających do kompleksowej reformy statusu służbowego funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich) oraz określenia ich właściwego miejsca w systemie bezpieczeństwa publicznego państwa

Szanowny Panie Prezydencie,

zwracam się z petycją o podjęcie, w ramach przysługujących Panu kompetencji, działań zmierzających do rozpoczęcia prac nad kompleksowym uregulowaniem statusu służbowego funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich), adekwatnego do rzeczywistego zakresu wykonywanych przez nich zadań, poziomu odpowiedzialności oraz miejsca, jakie formacje te zajmują w systemie bezpieczeństwa publicznego.

Nie jest to wystąpienie dotyczące wyłącznie wysokości wynagrodzeń, pojedynczych świadczeń czy jednego uprawnienia. Istota problemu jest znacznie szersza. Przez lata następowało stopniowe rozszerzanie zakresu zadań i odpowiedzialności straży gminnych (miejskich), przy jednoczesnym pozostawieniu ich statusu prawnego w zasadniczo niezmienionej formule. Powstała w ten sposób dysproporcja pomiędzy rzeczywistym charakterem wykonywanej służby a rozwiązaniami ustrojowymi, zawodowymi i socjalnymi, które tę służbę określają.

Straże gminne (miejskie) pozostają formacjami samorządowymi, jednak charakter wielu realizowanych przez nie zadań powoduje, że ich działalność od dawna wykracza poza tradycyjnie rozumiane zadania o charakterze porządkowym. Funkcjonariusze wykonują zadania związane z ochroną porządku publicznego, bezpieczeństwem mieszkańców, reagowaniem na zagrożenia, zabezpieczaniem miejsc zdarzeń, ochroną obiektów, współdziałaniem z Policją i innymi służbami, a także realizują zadania wynikające z kolejnych ustaw szczególnych.

Szczególnie istotne jest to, że zakres odpowiedzialności straży nie jest już konstrukcją zamkniętą wyłącznie w granicach tradycyjnych kompetencji porządkowych. Przykładem jest rozszerzenie uprawnień mandatowych funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich) o określone wykroczenia związane z zachowaniem uczestników ruchu na przejazdach kolejowych. Jest to kolejny przykład powierzenia straży zadania dotyczącego obszaru, w którym prawidłowa i szybka reakcja funkcjonariusza może mieć bezpośrednie znaczenie dla ochrony życia i zdrowia ludzi.

Jednocześnie państwo przykładą coraz większą wagę do ochrony obiektów i miejsc o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa. Ustawodawca przewiduje odpowiedzialność za określone zachowania związane z nieuprawnionym rejestrowaniem obrazu obiektów zajmowanych przez jednostki wojskowe lub służby specjalne. Straże gminne (miejskie), choć nie są służbami państwowymi i nie powinny przejmować ich ustawowych kompetencji, funkcjonują jednak bezpośrednio w przestrzeni lokalnego bezpieczeństwa, w której mogą pojawiać się sytuacje wymagające właściwego rozpoznania, zabezpieczenia miejsca i współdziałania z właściwymi służbami.

Nie chodzi, zatem o sztuczne zrównywanie straży gminnych (miejskich) z Policją, Strażą Graniczną czy innymi formacjami państwowymi. Chodzi o uczciwe dostrzeżenie faktu, że obecny model prawny coraz wyraźniej wymaga ponownego określenia miejsca straży w systemie bezpieczeństwa publicznego.

Przez ponad trzy dekady służby w Straży Miejskiej [REDAKTURA] obserwuję ten proces bezpośrednio. Moje doświadczenie obejmuje wieloletnią pracę w obszarze kontroli wewnętrznej, analiz, dokumentowania funkcjonowania kadry kierowniczej oraz zagadnień związanych z organizacją i funkcjonowaniem formacji. Obecnie wykonuję również zadania [REDAKTURA] w [REDAKTURA] oraz pełnię funkcję [REDAKTURA]

Jestem socjologiem posiadającym wyższe wykształcenie ukierunkowane na bezpieczeństwo publiczne. Wieloletnia służba i doświadczenie zawodowe pozwoliły mi również zdobyć praktyczną znajomość zagadnień z zakresu psychologii, mających znaczenie dla funkcjonowania formacji oraz realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem publicznym.

Z tej perspektywy szczególnie wyraźnie widoczny jest problem, którego nie można już rozwiązywać wyłącznie poprzez kolejne, punktowe zmiany kompetencji.

Jeżeli państwo powierza funkcjonariuszom określone zadania publiczne, nakłada na nich obowiązek podejmowania interwencji i reagowania na naruszenia prawa, a jednocześnie oczekuje od nich profesjonalizmu, dyspozycyjności i gotowości do działania w sytuacjach zagrożenia, to powinno również zapewnić spójny system regulujący ich status służbowy, odpowiedzialność, ochronę prawną, przygotowanie zawodowe, wyposażenie oraz warunki pełnienia służby.

Obecny stan prawny jest pod tym względem niejednorodny. Strażnik może posiadać określony zakres ustawowych obowiązków, korzystać z uprawnień władczych i wykonywać zadania wymagające interwencji w sytuacjach potencjalnie niebezpiecznych, a jednocześnie rozwiązania dotyczące jego statusu służbowego, zabezpieczenia socjalnego i perspektywy dalszego pełnienia służby pozostają odmienne od tych, które ustawodawca przewidział dla

innych formacji wykonujących zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego i ochrony państwa.

W mojej ocenie nadszedł czas, aby spojrzeć na tę kwestię całościowo.

Potrzebna jest analiza obowiązującego modelu funkcjonowania straży gminnych (miejskich) oraz ocena, czy odpowiada on współczesnym zadaniom, zagrożeniom i oczekiwaniom państwa oraz wspólnot samorządowych. Wynikiem tej analizy powinno być przygotowanie rozwiązań ustawowych, które pozwolą nadać służbie w strażach gminnych (miejskich) bardziej jednoznaczny i spójny status.

Rozwiązanie takie nie musi oznaczać odebrania strażom ich samorządowego charakteru. Przeciwnie, można zachować ich zakorzenienie w strukturze samorządu terytorialnego, jednocześnie tworząc ustawowe rozwiązania odpowiadające specyfice służby publicznej wykonywanej przez funkcjonariuszy.

W szczególności zasadne wydaje się rozważenie stworzenia jednolitego modelu statusu służbowego obejmującego kwestie ochrony prawnej funkcjonariusza, standardów wykształcenia i doskonalenia zawodowego, wyposażenia adekwatnego do poziomu zagrożeń, zasad odpowiedzialności, możliwości rozwoju zawodowego oraz świadczeń związanych z długoletnią służbą.

Nie można przy tym pomijać problemu demografii kadrowej. W wielu strażach obserwowany jest wzrost średniego wieku funkcjonariuszy, trudności z naborem nowych osób oraz wpływ pracowników posiadających wieloletnie doświadczenie. Jest to problem nie tylko kadrowy. Utrata doświadczonego funkcjonariusza oznacza utratę wiedzy praktycznej, znajomości lokalnych zagrożeń, procedur, współpracy międzyinstytucjonalnej i umiejętności reagowania w sytuacjach, których nie da się w pełni odtworzyć podczas szkolenia podstawowego.

Dlatego też konieczne jest stworzenie systemu, który będzie jednocześnie zachęcał do pozostawania w służbie osób doświadczonych i umożliwiał pozyskiwanie nowych kandydatów.

W tym miejscu należy również postawić kwestię długofalowych uprawnień związanych z wieloletnią służbą. Nie powinna ona być rozpatrywana, jako oderwany postulat wcześniejszego przechodzenia na emeryturę ani jako próba wprowadzenia rozwiązania o charakterze doraźnego przywileju. Powinna być elementem szerszej dyskusji o statusie służby i konsekwencjach wieloletniego wykonywania obowiązków o charakterze publicznym, często w warunkach obciążenia psychicznego i fizycznego oraz przy konieczności stałej gotowości do podejmowania interwencji.

Jeżeli w wyniku prac legislacyjnych zostanie uznane, że charakter służby funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich) uzasadnia objęcie ich rozwiązaniami zbliżonymi do systemu funkcjonującego w innych formacjach bezpieczeństwa, naturalnym elementem takiej reformy powinno być również stworzenie adekwatnego systemu zabezpieczenia emerytalnego.

Nie chodzi przy tym o mechaniczne kopiowanie regulacji dotyczących innych służb. Konieczne byłoby wypracowanie rozwiązania odpowiadającego specyfice straży gminnych (miejskich), ich samorządowemu charakterowi, zakresowi obowiązków oraz rzeczywistym warunkom pełnienia służby.

Zwracam się, zatem do Pana Prezydenta o wykorzystanie przysługujących kompetencji i autorytetu urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do zwrócenia uwagi właściwych organów państwa na potrzebę rozpoczęcia prac nad kompleksową reformą statusu służbowego funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich), z udziałem przedstawicieli samorządu terytorialnego, środowiska zawodowego straży oraz ekspertów zajmujących się bezpieczeństwem publicznym i prawem służb publicznych.

Uważam, że punktem wyjścia powinno być dokonanie rzetelnej oceny obecnego modelu prawnego oraz jego zgodności z rzeczywistym zakresem zadań wykonywanych przez straż. Następnie powinny zostać określone rozwiązania dotyczące statusu służbowego, ochrony prawnej, standardów szkolenia i wyposażenia, warunków pełnienia służby, rozwoju zawodowego oraz zabezpieczenia socjalnego funkcjonariuszy.

Ważnym elementem tych prac powinno być również przeanalizowanie, czy obecny system pozwala skutecznie zatrzymywać w służbie osoby posiadające wieloletnie doświadczenie oraz czy odpowiada współczesnym wymaganiom stawianym formacjom działającym na rzecz bezpieczeństwa publicznego.

Straż gminna (miejska) nie powinna być postrzegana wyłącznie przez pryzmat mandatów, kontroli porządku publicznego czy interwencji dotyczących wykroczeń. Jest częścią lokalnego systemu bezpieczeństwa, którego znaczenie szczególnie widoczne jest wtedy, gdy dochodzi do zdarzeń wymagających szybkiej reakcji, współdziałania różnych służb i wykorzystania znajomości lokalnego środowiska.

Państwo powinno, zatem odpowiedzieć na proste, ale zasadnicze pytanie: **jaki status ma mieć funkcjonariusz straży gminnej (miejskiej), któremu powierzane są coraz poważniejsze zadania związane z bezpieczeństwem, a od którego jednocześnie oczekuje się profesjonalizmu, odpowiedzialności i gotowości do działania?**

W mojej ocenie odpowiedź na to pytanie wymaga już nie kolejnej punktowej nowelizacji, lecz kompleksowego spojrzenia na status tej służby.

Wnoszę o potraktowanie niniejszej petycji jako impulsu do rozpoczęcia takiej debaty oraz do podjęcia konkretnych działań analitycznych i legislacyjnych.

Nie występuję w tej sprawie wyłącznie w interesie własnym. Występuję, jako wieloletni funkcjonariusz, który przez ponad trzy dekady obserwował zmiany zachodzące w straży miejskiej i dostrzega potrzebę stworzenia rozwiązania odpowiadającego rzeczywistym wymaganiom współczesnej służby.

Zwracam się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o objęcie przedstawionej problematyki należytą uwagą oraz, w ramach przysługujących kompetencji, o wsparcie działań zmierzających do rozpoczęcia szerokiej debaty i prac legislacyjnych nad kompleksowym uregulowaniem statusu funkcjonariuszy straży gminnych (miejskich).

Uważam, że osoby wykonujące od wielu lat zadania na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców zasługują nie na szczególne przywileje, lecz na **spójny, przejrzysty i adekwatny do charakteru wykonywanej służby system prawny**.

Z wyrazami szacunku

Piotr Pawlak

Oświadczenie dotyczące publikacji danych

Wyrażam zgodę na upublicznienie danych osobowych zawartych w niniejszej petycji, w zakresie niezbędnym do jej publikacji i rozpatrzenia, z wyłączeniem mojego adresu zamieszkania oraz adresu poczty elektronicznej.

Jednocześnie wyrażam zgodę na publikację mojego imienia i nazwiska oraz informacji o pełnionej funkcji i miejscu zatrudnienia, w zakresie, w jakim informacje te zostały przeze mnie ujawnione w treści niniejszej petycji.